

SLOVENE

Štev. 235.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD.

Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Kokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v petek, 14. oktobra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 36 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna pettirista (dolžine
75 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrista
36 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 188.

Kranjski deželni zbor.

(Seja dne 14. oktobra 1904.)

Glavar pozvonil. Splošna napetost.
Dnevni red je danes isti, kakor v zadnji
seji. Na čelu stoji dr. Susteršičev predlog o
poročanju korespondenčnega urada.

Ukor.

Deželni glavar pravi, da je radi vsega
občalovanja vrednih dogodkov moral zaključiti
dne 14. oktobra 1904. Dr. Susteršič pravi, da
bi bil poklicati k redu oba poslance, ki sta bila
zapletena v razgovor. Deželni glavar z ozirom
na dogodek v zadnji seji pokliče poslance
dr. Tavčarja in dr. Susteršiča k redu. Opozarja
poslušalce na galerijah, da se nimajo umešavati
v razprave deželnega zbora, sicer mora dati
galerije izprazniti, in graja, da so zadnjič
nekateri na galeriji klicali, da ne gredo prej
preč, predno ne pride policija.

Zapisnikar čita zapisnik zadnje seje.

Hribar je „napredni klub“ malo zgugal.

Daž. glavarju sta bili izročeni dve interpe-
laciji: poslanca Ivana Hribarja in
tovarišev na dež. vlado radi zadnje izjave
»Laibacher Zeitung« o kazinskih streljih, o
katerih trdi uradni list da se je res streljalo,
češ: državno pravdnistvo je bilo mnenja,
da se je streljalo. Interpelacije vprašajo:

Ali smatra deželna vlada, da je državno
pravdnistvo poklicano izdajati razsodbe?

Ce je smatra, zakaj se ni, predno se
je priobčilo pojasnilo v »Laib. Ztg.«, vnovič
obrnila do državnega pravdnistva, da ji o
stvari poroča na podlagi sedanjega stanja
preiskave.

Ce se je pa preiskava ustavila, ali je
dež. predsednik pripravljen poskrbeti, da se
dež. zboru predlože vsi na to zadevo nana-
šajoči se sodni spisi?

Deželni glavar izroči interpelacijo dež.
predsedniku.

Interpelacija

poslanca Demšarja in tovarišev na de-
želne predsednika.

Ker se pri trgovini z lesom na Kranj-
skem rabi kljub temu, da je že davno vpe-
ljana nova mera in vaga, še sedaj v škodo
posestnikom in trgovcem stara mera (du-
najski palec in veliki laški palec), vprašamo
g. dež. predsednika:

Ali se hoče deželni predsednik o tem
pripricati? Ali hoče deželni predsednik po
političnih oblastih prepovedati zlorabo stare
mere?

Hein odgovarja Demšarju.

Dež. predsednik odgovarja na interpe-
lacijo poslanca Demšarja v prvi seji. O tem
prihodnjic. Razume se, da je dež. predsednik
branil svoje organe.

Odgovor dež. predsednika Hribarju.

Na prvo vprašanje Hribarjevo odgo-
varja, da drž. pravdnistvo ni poklicano raz-
soditi, pač pa poklicano, da daje mero-
dajne izjave. (Kaj pa pravijo priče?
Opomba ured.) Mnenja drž. pravdnistva
ni objavil celo leto, ker je mislil, da je naj-
bolje, da se o stvari ne govori. Miru ni bilo.
Povsod se je govorilo o tem in njega obre-
kovalo. Končno se je moral braniti in po-
vedati — kako o podlagi ima za svoje
mnenje. Mislil je v zbornici to stališče
pojasniti, a ni bilo prilike. Še enkrat se
sedaj ni obrnil do drž. pravdnistva, ker je
bila lanska izjava drž. pravdnistva tako
precizna in ker on meni, da drž. pravd-
nistvo ni izpremenilo svojega mnenja. Če
drž. pravdnistvo enkrat izreče svoje mne-
nje, ga ne izpremeni!

On je zadovoljen, da se vsi spisi izroče
posebnemu odboru na podlagi dr. Suster-
šičevega predloga, in ta odbor naj zbornici

poroča na podlagi teh spisov, da si bo jav-
nost potem svoje prepričanje napravila. On
želi, da pride resnica na dan.

Hribar predlaga, da bi se vršila o
tem odgovoru razprava.

Predlog je odklonjen. Dr. Susteršič:
»Saj imamo že predlog o korespon-
denčnem uradu, bo že potem odsek odgo-
voril!»

Deželni glavar naznani došle vloge.

Dr. Susteršičev predlog.

Na vrsto pride samostojni predlog dr.
Susteršičev o korespondenčnem uradu. Dr.
Susteršič pravi, da se je zadnjič dejalo, ka-
kor bi se naša stranka veselila Moličeve
afere. To nikakor ni res in tudi gospod po-
slanec Pogačnik kaj takega ni dejal. M ver-
jamemo g. Pogačniku, ker je on častnik in
govori resnico. »Narode« je zamolčal toza-
devno Pogačnikovo izjavo. O izgrelih pred-
kolodvorom ni bilo nobenega stika, nobe-
nega dogovora med poslanci, dokler tik pred
zasedanjem deželnega zbora »Narode« ni pri-
nesel novice, v kateri je trdil znane neres-
nice o namenih naše stranke. Povdarja, da
se je valed odklonitve nujnosti odvzela pred-
logu ost. Dr. Tavčar je to postopanje ute-
meljeval s tem, da je dr. Susteršič lani sta-
vil sličen predlog in da so narodno-napredni
poslanci glasovali za nujnost. Res je, da
sem vložil lani predlog glede koresponden-
čnega urada, ni pa res, da je narodno na-
predna stranka glasovala za nujnost; res pa
je, da je v istem hipu, ko je imel ta
predlog priti na vrsto, izjavila, da glasuje
načeloma zoper nujnost vseh nujnih pred-
logov.

Na podlagi stenografskega zapisnika
konstatira to. Takrat je on zaklical narod.
naprednim poslancem: »Sedaj ste pa iz za-
dregle!« Jaklič pa: »Korespondenčni urad!»

Prehaja k Hribarju, ki se mu je
zadnjič privrkal smilil. (Smeh.) Ta gromeci
Jupiter, ki je metal časih strele v sovraž-
nike slovenstva — ta revež, vkljenjen v
spone parlamentarne situacije, to je prizor,
ki mora kamen omehčati, in on nima kamna
v svojem srcu. (Veseli se.)

Prihajajmo k sili, ki ni prijazna našemu
narodu, k sili, ki mu je sovražna, k ekse-
lenci baronu Heinu. Ta je trdil, da ga ve-
seli, da je to prišlo v razpravo, »povedal je
pravzaprav, da to veselje ni bilo tako iskreno,
kakor njegova antipatija do naroda, ki je
njegovih eskrbi izročeni. Zadnjič je bil baron
Hein boljši nego danes. Ko je govoril zad-
njič o streljih, je govoril »so angebliche
oder wirkliche Revolverschüsse«, torej je
zadnjič izrekel še nekaj dvom. Med tem
časom je pa to malo zadoščenje hitro pre-
klical, in danes stojimo pred dejstvom, da
ekscelenca baron Hein z vso
vladno avtoriteto ponavlja
svojo trditve, da se je streljalo
pred ljubljansko kazino.

Temu je treba dati odgovora. Baron
Hein se je v »Laibacher Zeitung« skliceval
na izjavi drž. pravdnistva iz l. 1903, ki so-
glašata v mnenju, da se je streljalo v
ljubljansko kazino. Kako vrednost ima taka
izjava drž. pravdnika? Izjava drž. pravdnika
nima niti toliko vrednosti, kakor mnenje
kake privatne osebe, ki se je iz akta infor-
mirala, in pride do zaključka na to ali drugo
stran; taka izjava ima še manj vrednosti,
kakor izjava dež. predsednika! Časti držav-
nega pravdnika se ne bom dotikal, če trdim:
Baron Hein si je izvolil neko čudno pot
Hein pravi, če se hoče vlada o čem infor-
mirati, vpraša strokovnjake. Vlada ima konje-
derce itd., in pravi, da kakor je v neki
konjederski stvari konjederec izvedenec, je
tu drž. pravdnik izvedenec. Kaj pa je na-
loga drž. pravdnika? To žiti, sestavljati
obtožnice. Ta naloga stori, da je vsak drž.
pravdnik črnogled, in zato mnenje njegovo
ni merodajno; on sme tožiti, razsoditi pa
ima sodišče. Vzemimo statistiko v roke, in

videli bomo, kolikokrat obtožbe drž. pravd-
nistva propadejo. Državni pravdnik
je jako pristranska oseba in
zadnji, do katerega bi se
smela vlada obrniti, če bi si
hotela napraviti objektivno
sodbo. Lahko trdim, da so v tem slučaju
drž. pravdnik, dež. vlada in osrednja vlada
postopali na tak način, kakor bi ne smeli!

Deželni vladi je drž. pravdnik predložil
samo zapisnik partistih prič,
ki so dejale, da so streljali
šale, drugo je pa zamolčal! (Silno
ogorčenje v zbornici.) To je škandal! (Klici
Škandal!) Četrtri državni pravdnik, da se je
streljalo, naj bi predložil tudi zapisnik tistih
100 prič, ki vedo, da se ni streljalo! (Burno
odobravanje med poslanci in na galeriji. —
Klici »Živio dr. Susteršič!« Deželni glavar
zvoni.)

Dolžnost deželne vlade bi bila studirati
ves akt; saj ima dovolj gospodov pri dež.
vladi, da bi lahko utaknili svoj nos vmes,
mesto da se sklicujejo na mnenje ene po-
sameznice osebe, ki je, kakor sem de-
jal, v takih slučajih najbolj pristranska.

Govornik navaja interpelacijo »Slovan-
skega središča« v drž. zboru o streljih pred
kazino, v kateri je dokazano napadno poro-
čanje deželne vlade in pojasnjeno, da se ni
streljalo!

Dež. vlada bi se morala prej dobro po-
učiti, predno ča kaj v svet. ne pa postopati
v prvem hipu kar »bona fide«.

Kaj se je zgodilo s to mojo interpela-
cijo? Zasedil sem, da so v ministrstvu imeli
predložene zopet samo tiste priče, ki so de-
jale, da so streljali. Na tej podlagi je
hotela vlada odgovarjati njegovi interpelaciji.
Ko je odločno nastopil proti temu, so rekli,
da bodo zahtevali tudi druge akte, potem pa
— ni bilo odgovora. Heinu na čast moram
misliti, da vsega akta ni prečital; v tem slu-
čaju je to silna malomarnost; če ga pa je
prečital, potem vzamem nazaj besedo, da se
je postopalo »bona fide«.

Z geometrično natančnostjo je dognano,
kje bi bil stal domnevni streljec; okoli u
okolu je bilo stotine prič, tudi policaji, a vsi
ti trdijo, da ni bilo nobenega strela. Po iz-
vedenih je dognano, da strel v šipo napravi
drugačno luknjo, kakor pa ono, ki je v šipi.
Tega ne prevrnejo vsi držav-
ni pravdniki celega sveta. —
Krogelje niso nikjer dobili, človeka ni, ki bi
bil streljal, orožja ni, luknja ima drug zna-
čaj, in vendar si upa c. kr. deželna vlada na
podlagi mnenja enega samega
človeka objaviti nekaj »pronunciamento«,
da se je streljalo. Radi tega je dež. vlado
veliko stroške soditi, kakor smo jo sodili
zadnjič; sicer bo pa imel odsek, ki se bo
volil, priliko podati javnosti natančno sliko!

Strell in magistrat. — Odločna be- seda dež. predsedniku.

Uradna izjava se sklicuje na poročilo
na ovadbo mestnega magistra
ta ljubljanskega, podpisano od g.
župana Hribarja, ki vsebuje stavek, da je
nekdo ustrelil, da so krogelje priletele v ka-
varno in da so obtičale v zidu, kjer so še,
ter da sum leti na stavek Kranjske! — Ta
ovadba se vendar ne more naslanjati na uradne
osebe magistratove, ker vsi policaji so trdili,
da se ni streljalo, ampak ta informacija je
prišla od druge strani.

Dež. predsednik naj bi postopal tako,
kakor župan Hribar; ko je ta uvidel, da se
ni streljalo, je storil vse, da je popravil kri-
vico. Vi, deželni predsednik, pa
vzdržujete neresnico. Viste
novi žalili ljubljano in nje-
no prebivalstvo. (Burno odobra-
vanje.)

Afera Malitsch.

Reklo se je glede Malitscheve afere,
naj se počaka preiskave; kaj pa ba-

ron Hein ni počakal, predno je
dal neresnično poročilo v svet? (Klici:
Tako je!)

Da je govornik zadnjič navajal izpo-
vedbo priče, da je kadet Malitsch potegnil
sabljo in dejal dijaku: »Ich steche
dich nieder!«, je korespondenčni urad
zamolčal. To bi bilo veliko bolj interesantno,
kakor pa poročati, da se je neki liberalec v
zbornici, kjer se navadno ališijo burni klici:
»Abzug Hein!«, razstopil v klieu:
»Zindra!« (Odobravanje.)

Za slovenske Jesenice

Govornik omenja pohoda heilovcev na
Jesenice, ki ostanejo slovenske (Burno pri-
trjevanje) in katerih slovenski značaj bomo
brnili z vso odločnostjo. (Velikanska ma-
nifestacija.) Jesenice so slovenski kraj, dasi
»Industrijska družba« nalašč importira tuje
uradnike. Izzivajoče je bilo, da so peli ti
heilovci »Die Wacht am Rhein«, pesem, ka-
teri ne priznava domovinske pravice (Tako
je!), saj so uradniki v Novem mestu celo v
disciplinarni preiskavi, ker so samo poslu-
šali rusko himno. (Povše: To je pristranost!)
Občinstvo je proti izzivanju po vsej pravici
demonstriralo. Turnarji so pričeli
kamenje metati, nato je občinstvo
z istim odgovorilo. Namestu, da bi orožništvo
nastopilo proti tistim, ki so pričeli z izzi-
vanjem, je z nasajenimi bajoneti vdrlo proti
slovenski množici. (Klici: Škandal!) Par dni
pozneje se je izprehajal mirno akademik
Pretnar z učiteljem Fabincem. Pretnarja je
napadel uradnik »Industrijske družbe« En-
ders ter ga pobil na tla. Enders je bil tudi
obsojen. A »Laibacher Zeitung« in kores-
pondenčni urad molčita tu kot grob
(Odobravanje), molčita, dasi ne moreta mol-
čati, če pred kazino demonstrira samo par
črevljarskih vajencev. Sini svet po mnenju
objektivnega dež. predsednika (Smeh) ne
sme vedeti, da so na Kranjsko privzdrani
heilovci tako nesramni, da mirne ljudi na
tla pobijajo. (Velikansko odobravanje. Klici:
Abzug Hein!) Baron Hein naj vé, da ima
tudi potrpežljivost našega naroda svoj konec
in naj ne čaka, da bodo težki bataljoni na-
ših kmetov pokazali, kdo je tu gospodar!
(Nepopisno navdušenje na galeriji. Deželni
glavar grozi, da bo dal galerije izprazniti.)

Bar. Hein je rekel, da se veseli objek-
tivne sodbe tega odseka, torej se ni prepri-
čan, da je res objektivno sodil.

Ce bo v tem odseku šlo prav, potem
izida ne bo vesel baron Hein.
Ta odsek bo dognal, da imamo pri
deželni vladi poročevalca, ki
nima navede, da bi objektivno
poročal v svet, in da je treba temelj-
liti izprememb pri deželni vladi, če ho-
čemo Slovenci v miru živeti v
svoji deželi. Govornik predlaga po-
seben odsek devetih članov.

Razprava o volitvi posebnega odseka.

Grasselli pravi, da je ta stvar upravne
narave in naj se predlog predloži uprav-
nemu odseku.

Susteršič pravi, da je debata po
opravilniku izključena, ker pa je govornik
utemeljeval svoje mnenje, bo tudi on svoje.
Slovenska napredna stranka ve; da se mi
ne udeležimo sej upravnega odseka. Mi smo
mislili, da je to tako važna stvar, da se
mora razpravljati v posebnem odseku,
in da bodo v odseku tistih večin,
ki ljubijo svojo deželo in imajo namen
potegniti se za čast dežele. (Burno odobra-
vanje.)

Grasselli umakne svoj predlog.

Glavar graja dr. Susteršiča, češ, da se
ne more reči, da je baron Hein nasprotnik
dežele, če ima drugo mnenje. On tega ne
more dopustiti. (Klici na galeriji: V penzion
naj gre! Dr. Susteršič: Je dokazano!) Glavar
se razburja radi izreka dr. Susteršiča o ba-
taljonih in pravi, da je to nelojalno.

Dr. Susteršič pravi, da ni v njegovi izjavi nič nelojalnega, ampak da se bodo kmetje tem živahnejše udeleževali političnega življenja nego doslej, da bo končno prenehala potrpljenje in da bodo ljudska nevolja popihnila z njegovega mesta sedanjega dež. predsednika. (Burno odobravanje.)

Dež. glavar: Vzemem to na znanje! Vendar govor o težkih bataljonih...

Dr. Susteršič: »Da, težki bataljoni!« (Odobravanje.)

Predlog o samostojnem odseku je bil sprejet z glasovi katoliško-narodnih in narodno naprednih poslancev. Za predlog je glasovalo tudi par Nemcev.

Odsek se bo volil koncem seje.

Okrajne ceste.

V imenu upravnega odseka poroča dr. Ferjančič o dovolitvi višjih nego 20% doklad za cestne namene ter predlaga:

Deželni odbor se pooblašča, da onim okrajnocestnim odborom, kateri so pravo redno dokazali, da z 20% d. klado ne morejo izhajati, dodeli za l. 1904. posledobno in za l. 1905. tudi višje, vendar pa 50% ne presegaioče doklade na vse neposredne davke z dokladi vred izvzemši osebno dohodnino in zaradi predpisa in pobiranja teh doklad potrebno ukrene.

Dr. Susteršič predlaga: Zadeva se vrne dež. odboru z nalogo, da v najkrajšem času predloži nadrobno utemeljene predloge glede posameznih cestnih odborov o dovolitvi več ko 20% doklad, katere dovolitvi pristojna izključno deželniemu zboru.

Doslej je dež. odbor nezakonito postopal. Mi hočemo vedeti, v kaki meri nekateri cestni odbori zahtevajo večjih doneskov in zakaj! (Klici: Tako je!) Mi hočemo kontrolirati in da cestni odbori večje svoje zahteve natančno utemelje. (Velezanimivi govor o dosedanjem gospodarstvu priobčimo dobesedno.)

Poslanec Demšar pravi, da se bodo po predloženem predlogu večine zvišale ponekod cestne naklade še za enkrat toliko. Posebno bi bili pri tem prizadeti Gorenjci. V nekaterih krajih bi prišle naklade na di. rektne davke na 200 odstotkov. Ozira se obširneje na cestno gospodarstvo, v katerega odbore je treba imenovati može, ki imajo zmožnost prav delati. Če bi privolili danes v zvišanje doklad, bi izročili prebivalce v milost in nemilost dež. odboru. Graja postopanje pri zidavi železnice in posebno glede postopanja Cecconijevega (se čujejo klici »Skandal!«)

Poslanec Pakiž se je izjavil za zvišanje cestnih doklad v ribniškem okraju.

Poslanec Pogačnik pravi, da bo treba dolgo časa, predno bodo popravljene ceste, kjer se je gradila nova železnica, a stroškov za to se vendar ne more nalagati samo občinam. Velika podjetja, ki bodo milijone odnesla iz dežele, se branijo plačati prispevkov.

Deželni zbor naj odločuje, koliko se naj prispeva za cestne doklade!

Poslanec Pirc vprašuje kot član cestnega odbora kranjskega, kdo je Demšarju poveril nalogo protestirati? (Klici: Volilci!)

Demšar pravi, da kot poslanec mora zastopati koristi svojih volilcev. Njegovi volilci so v kranjskem in loškim cestnem okraju. Če pa Pirčevi volilci hočejo toliko plačevati, je to njihova stvar.

Pirc skače. Dr. Susteršič: Kdo bo pa plačal! Pirc bo plačal!

Pirc: Demšar nima pravice protestirati imenom našega cestnega okraja

Susteršič: Pirc ne ve, kaj je cestni okraj!

Klici: Ni protestiral v imenu odbora, pravico ima govoriti imenom volilcev v okraju!

Poslanec Ferjančič se seve ogreva za predlog upravnega odseka in za hitro rešitev.

Predlog dr. Susteršičev je bil odklonjen, sprejet odsekov predlog.

Za čast slovenščine!

Dr. Krek in tovariši so vložili naslednji nujni predlog:

Deželni zbor skleni:

1. Deželni zbor izreka svoje obžalovanje, da deželni predsednik kot zastopnik deželne vlade govori v deželni zbornici domala brez izjeme v nemškem jeziku.

2. Deželniemu odboru se naroča, da ne sprejme od deželne vlade nobenega dopisa v samo nemškem jeziku! V formalnem oziru se predlaga takojšnja nujnost razprave po § 21. pravnega reda.

Krek izjavlja: Ta predlog ni obstrukcijski. Danes smo že v dnevnem redu in razprava o tem predlogu od moje strani ne bo predolga. Brezdvojbe je nujno, da se zabrani vsaka krivica. Če se je krivica že izvršila in se še dalje trpi, je še bolj nujno, da se to, kar krivico vzdržuje, odstrani. To kar omenjam v predlogu je res krivica, ki se godi našemu ljudstvu.

Nedavno se je slišalo od min. predsednika, da je države dolžnost braniti nemško posest. Slovanski narodi z nemožnim postopanjem napram našim nasprotnikom sami delamo nemško posest in ker se še nismo uprli proti zgoraj omenjenemu postopanju, se bo smatralo skoro to za nemško posest.

Leta 1893. je govoril dež. predsednik kranjski 17 krat, a nikoli samoslovensko.

L. 1894. je govoril 28 krat, a med tem samo 46 slovenskih besedi.

L. 1895. je govoril 3363 nemških besedi in samo 78 slovenskih

L. 1896. je govoril 56 krat in sicer 3134 nemških in 91 slovenskih besedi.

L. 1897. je govoril 39 krat: 2381 nemških besedi in 103 slovenskih. Faktum je dokazan. Tudi v kasnejših letih je tako postopal. To ni 5% slovenščine, ampak komaj 1%.

Jaz ne trdim, da deželni predsednik nima pravice imeti svojega prepričanja, jaz se samo borim proti šefu deželne vlade in postopanju njegovemu proti slovenskim pravicam. Nesrečno je bilo torej, če je zadnjič, dejal, da lahko govori v tistem jeziku, v katerem on hoče in je govoril o materinem jeziku svojem.

Deželna vlada nima materinega jezika; ona je c. kr. avstrijska vlada in se ne sme zamenjati z nemškimi izvorom katerega uradnika. Baron Hein hoče uveljavljati prinas zahtevo nemških strank: uveljavljenje državnega jezika. Proti tej zahtevi se mora vsak pošten človek boriti. Na naši strani smo pripravljeni to storiti.

Tisti mož, ki bi moral skrbeti, da bi se gojila v naši deželi državna misel, nastopa pri nas kot Nemec! Čuvajmo svoje in zaprimo vrata, skoni katere sili naš najhujši sovražnik! Rešila se bo ta stvar takrat se-le, ko se pravno zvežemo z brati Hrvati, a že sedaj pokažimo birokraciji, da ne sme kazati v naši deželi nemškega značaja!

Dr. Tavčar je 13. maja l. 1893. sklical medklie v dež. zboru: »Schon wieder die deutsche Amtierung!« In ko je pozneje nekdo izpregovoril par nemških besedi, je zaklical dr. Tavčar: »Das ist der Fluch, dass die Beamten nicht slovenisch können« — proti temu ima ost obrnjen prvi del mojega predloga.

Glede drugega dela predloga smo čuli iz ust dež. predsednika nekako opravičevanje, kakor bi bilo to korektno in da se vlada sme posluževati nemščine, ker vlada v nemškem jeziku. S tem hoče vlada kazati svoj nemški značaj! Tako je podal dež. predsednik dokaz, da se hoče uveljavljati nemški drž. jezik. Dež. vlada pa ni kaka zasebnica, ona je eksekutivni organ in mora spoštovati tudi zunanje lice kake dežele ter ne sme kazati svojega nemškega značaja, ne le teoretičnega, ampak tudi praktičnega. Zahtevati moramo, da se bero spisi v dež. zboru v jeziku prebivalstva. Treba je spise pošiljati tudi občinam i. t. d. Sedanje postopanje dež. vlade se ne sme od strani dež. zbora odobravati!

Dne 9. maja 1893. je predlagal dr. Tavčar, naj dež. odbor vse v njegovo oblast spadajoče javne napise predurjači, da pride slovenščina na prvo mesto. Tembolj je potrebno, da dež. odbor pokaže, da mora dež. vlada respektirati v občejanju z dež. odborom naš narod in naše pravice!

Godi se pa z vladnim postopanjem tudi krivica državni ideji. Povdarja se čisto, da je dolžnost na naši strani varovati avtoriteto. Res je! Kaj pa bolj nasprotuje avtoriteti, ali raniti večino dežele v najobčutljivejši točki, ali pa potezati se za pravico in opozarjati na nevarnosti, ki iz takega vladnega postopanja lahko izhajajo? Bolj nastopa za avtoriteto, kdor odkrito graja napake vlade, nego tisti, ki strahopetno sklone glavo. Dež. zbor ima nalogo nastopati za čast dežele. Nevarno je, ako prva vladna oseba v deželi ni na pravem mestu. Birokracija deželne vlade je vzrok, da avtonomija leži na tleh. Boj naš je tudi boj za ustavno idejo. Naša naloga ni braniti samo avtoriteto uradnikov, ampak tudi avtoriteto naših zastopov! Kjer eksekutivna oblast prestopa svoje meje, v takem slučaju moramo nastopati odločno proti nji.

Govornik odločno govori proti birokratizmu. Mi vemo, kaj je birokratizem Slovincem ob mejah! Da je treba tak predlog staviti v naši deželi, je dokaz, da imamo tudi pri nas izrodke birokratizma. Vsako ped svoje posesti branimo! V tem smislu priporočam sprejem nujnosti, kajti nered bi videl, da bi se o nekaterih gospodih dežele reklo, kakor pravijo Amerikanci: »Hi went up like a rocket and came down like a stick. (Dvignil se je kot raketa, padel je nazaj kot kos lesa.)«

Čudno stališče deželne vlade.

Baron Hein odgovarja, da ni pazil koliko besedi je govoril slovenski in koliko nemški. Na slovenske interpelacije je odgovarjal slovenski, nato je predgovornik pozabil. (Krek: Sem omenil.) Zadnjič je dejal,

da je dež. odbor urad in mora sprejemati depise nemške in slovenske. Po tem načelu postopa dež. vlada. (Zakaj pa piše torej nemški?)

Privatna oseba res ni deželna vlada, a tudi deželni odbor je urad in po zakonih imata oba jezika, nemški (Najprej nemški?) in slovenski enake pravice v tej zbornici. Mi pridemo do tega, kakor na Tirolskem, kjer se je morala vsaka beseda poslancev raztomati v drugem deželnem jeziku. To zadržuje obravnave! (Klici: »Kato-liških narodnih poslancev: Mi hočemo enako-pravnost!«) Če smo na stališču večine, samo pri jeziku, ki ga govori večina dežele, je konec vseh temeljnih zakonov. (Susteršič: Kako se pa govori v štajerskem deželnem zboru?) Vsak se ima v tej zbornici posluževati jezika, katerega hoče. (Susteršič: Vi niste poslanec!) Tudi deželna vlada, dokler postave niso izpremenjene.

Danes sem tudi vedno slovenski govoril. (Klici: To hočemo!) Preziranje slovenščine me ne morete obdolževati. (Smeh.) Na interpelacije bom odgovarjal v onem jeziku, v katerem bodo vložene. Končno meni, da je treba deželne zakona, če se Krekov predlog sprejme.

Odgovor Krekov Heinu.

Krek pravi, da se njegov predlog glasi, da dež. zbor obžaluje, da dež. predsednik domala samo nemški govori. Kolikokrat je dež. predsednik govoril slovenski, sam povedal. Naš predlog ni proti enakopravnosti, ampak za enakopravnost. Pri nas gospodari nemščina na prvem mestu. Proti temu protestiramo! Nemške vloge nemških deželanov je dolžnost vlade nemški reševati. Novega deželne zakona za drugo točko ni treba. Dež. odbor je dolžan ustrezati naročilom dež. zbora. Če se sklene, bo deželni zbor dovolj močan, da bo to izvedel. (Viharno odobravanje. Klici: Abzug Hein!)

Dr. Schweitzer predlaga poimensko glasovanje.

Nemški liberalni obroč začel pokati.

Liberalni poslanec Franc Arko glasuje za, Božič tudi. Galerija spremlja to glasovanje z velikanskimi ovacijami. Ferjančič: »Kaj pa je treba tolikega vrišča, homo tudi drugi glasovali!« Klici: »Bravo! Katoliški narodni poslanci navdušeno ploskajo.

Bló je prvič, da so vsi Slovenci zopet enako glasovali.

Tavčar je tudi glasoval za. Protiglasovanje nemških poslancev je spremljal posmeh in »Abzug«-klici. Glasovanje Sveglavo spremlja galerija s fej-klici.

Nujnost predloga je bila sprejeta z glasovi slovenskih katoliško narodnih in slovenskih narodno naprednih poslancev.

Večina je tudi odobrila, da se predlog dá odseku, ki je izvoljen v zadevi korespondenčnega urada.

Ko je dež. glavar naznanil izid glasovanja, je galerija gromovito zaorila »Abzug Hein!« Katol.-narodni poslanci se dvignejo in s krepkim ploskanjem pozdravljajo izid. Dr. Susteršič na ves glas kliče: »Proč s Heinom!« Katol. narodni poslanci dvigajo roke in kažejo Heinu proti vratom.

Hein sedi na svojem prostoru bleđ in upira oči v tla. Njegov tajnik Haas stopi k njemu in vidi se, kakor bi mu nutil svoje spremetvo za — odhod.

Po dvorani se razlega kot en mogočen klic: »Abzug Hein!« »Vrzite ga ven!« Galerije hrupno demonstrirajo ob strani slovenskih katoliško-narodnih poslancev proti Heinu. Dež. glavar je vsled vrišča zaključil sejo. Takega viharja, kakor danes, še nikdar ni videl deželni zbor kranjski! Nemški poslanci so mrko gledali in Svegel je tekal po dvorani, kakor brez glave. Galerije se nikakor niso hotele izprazniti. Dolgo časa so trajale manifestacije. Nakrat zaori klici: »Živela slovenska sloga!« in natlačeno polne galerije se v hipu pridružijo temu klicu. »Živela slovenska sloga!« doni gromovito po dvorani... Nemci zapuščajo zbornico.

Bil je danes pravi petek — za barona Heina!

Konec seje ob 2. uri popoldne.

Rusko-japonska vojska.

Rusom se slabo godi?

Danes imamo na razpolago samo Rusom sovražna poročila, ki trdijo, da se Rusom slabo godi in da so Japonci z velikimi žrtvami ustavili Kuropatkinov poizkus, jih obiti. Desno krilo Japoncev se je baje vzdržalo v svojih postojankah pri Pensiku ob Tajci, levo japonsko krilo pa, kakor trdijo v Tokiu, Ruse pri Wulitsjenu ni moglo do torka spraviti iz njihovih pozicij, na drugih krajih so pa japonske čete pregnale Ruse iz pozicij, katere so zasedli v ponedeljek in prodirale dalje. Seve so to Rusom sovražna

poročila, treba je počakati še vesti iz Peterburga. Mogoče je, da so Rusi res le na videz na pričeli prodiraju, da bi Japonce sedaj hitro zvalili k neglenu prodiranju do reke Hunho, o kateri se je poročalo, da je to točka, kjer imajo Rusi mnogo ugodnosti se resno in uspešno spoprijeti z Japonci.

Maršal Ojama poroča: Sovražne čete nasproti našemu desnemu krilu se jako gibljejo. Sovražni oddelek, sestavljen iz ene pehotne brigade in 2000 jezdecov z 2 topoma je 9. t. m. prekoršil reko Tajce in odrezal našo zvezo med Shojanom in Pensiku. Pozneje smo zvezo zopet dobili. V dvanajsturnem boju pri Pensiku so naši obdržali svoje postojanke. Bojuje se na celi fronti.

Tokio, 13. oktobra. Ojama poroča dalje: Vroč boj je dirjal na celi fronti našega desnega krila, ki so mu Rusi postavili nasproti okrog 80 topov ter najmanj 6 divizij pehote. Naš centum in levo krilo sta se 11. oktobra borila istotako do mraka. Naše levo krilo je grozilo sovražnim zadnjim oddelkom Rusi so od 7. t. m. napadali Hisan, 25 milj severovzhodno od Sajmacija, toda 10. t. m. so bili vrženi nazaj.

London, 13. oktobra. Dopisnik Reuterjevega urada pri Okuovi armadi poroča brez datuma preko Fuzana 11. t. m.: Tekom noči so napadli Japonci grič, ki so ga imeli Rusi ter ga zasedli. V centru in desnem krilu so se Rusi umaknili 3 milje nazaj. Japonska infanterija se je opoldne približala 1500 jardov k ruski fronti, odbila hud protinapad ter napadalce, ki so se vrgli trikrat proti njej, skoro uničila. Ruska artilerija je streljala ves dan, vkljub temu pa je bila sama izpostavljena hudemu ognju.

London, 13. oktobra. V nedeljo se je pričela velika bitka med Mukdenom in Ljaojanom, ki trajala še neprenehoma ter je še popolnoma neodločena. Tuintam dosežejo Rusi kak večji uspeh, tu zopet Japonci. Kuropatkinovo prizadevanje, obiti Kuropatkinovo armado na desnem krilu ter jo tako prisiliti, da se umakne, se doslej ni posrečilo, akoravno je to Kuropatkin na treh krajih poizkušal. Nasprotno, situacija na tem krilu je za Ruse mnogo neugodnejša, ko za Japonce. »Daily Express« poroča iz Tokia, da je ruski oddelek, ki je hotel pretrgati Kuropatkinovo zvezo pri Pensiku, izgubljen. Ta oddelek obstoji iz 2 pehotnih polkov prvega sib. voja, več eskadrom kavalerije in 1 poljske baterije. V Tokiu vsako uro pričakujejo, da bodo Japonci ujeli ta oddelek.

Peterburg, 13. oktobra. V Mukden prihajajo zaporedoma vlaki z ranjenimi Rusi.

Tokio, 13. oktobra. Maršal Ojama poroča, da se operacije ugodno vrše.

Tokio, 13. oktobra. Poročila iz bojišča segajo do torka. V boju med Tajco in Hun sta dosegla centum ter desno japonsko krilo precejšnje uspehe, med tem ko se levo krilo še obupno bori ter si prizadeva obiti desno rusko krilo. Nadaljna Ojama brzojavka pravi: Naša srednja armada je zapolnila 11. t. m. o polnoči 2 topova in 8 municijskih voz. Gen. major Murui je ranjen, en polkovnik ubit.

Pariz, 13. oktobra. »Echo de Paris« poroča iz Peterburga, da je iz skrivnih Kuropatkinovih brzojavk povzeti, da se ruska ofensiva razvija na neroden način. Po poročilih kavalerije, so Japonci podrli most čez reko Tajci ter postavili 2 pontonska mostova.

Berolin, 13. oktobra. Tu sem došle privatne brzojavke javljajo, da so Rusi pobili na celi fronti ter se umikajo.

Tokio, 13. oktobra. Gen. Oku je zapolnil še 25 topov. Japonci dosegaio uspehe.

Peterburg, 13. oktobra. Brzojavke z bojišča javljajo, da o rezultatu boja še ni nišesar znanega. Tu krožijo nasprotujoče si vesti. Ene pravijo, da so Rusi zapolnili mnogo topov in zasedli postajo Jantaj, druge pa zopet trdijo, da so se Rusi umaknili. Dne 10. t. m. so se Japonci na desnem in levem krilu tako hitro umaknili, da so pustili brzojavno drto v dolžini 14 verst, ki so se je Rusi takoj poslužili. Japonci trpe valed pomanjkanja zimske obleke.

Boj za Port Artur.

Berolin, 13. okt. Brzojavka iz Tokia se glasi: Po tridnevnem neprestanem bombardementu je velik del Port Arturja v ognju. Velik del Rusov je razobesil belo zastavo ter se udal. Japonci so si osvojili še dve utrdbi.

London, 13. okt. Iz Cifua poročajo včeraj: V stanovanje gen. Steslja je udarila granata, kar je generala prisililo, da je oremeni stanovanje. Oiroci jako umirajo. Rusi so izpustili 11 Japoncev, ki so vozili blago v Daljni, ker so jih smatrali za nevojake. Po vsakem ponesrečenem japonskem napadu se opravlja zahvalna služba božja.

Vojska na Koreji.

London, 13. okt. Iz Cifua poročajo z dne 11. okt.: 21000 kozakov je prodrlo 100 kilometrov do Pinjana, pretrgali so zvezo med Ššalom in Gensanom ter razdeli več

milj daleč železnico. Vsa skladišča garnizij na veliki cesti so uničena.

Zasedanje deželni zborov.

V štajerskem deželnem zboru je deželni odbornik Robič odgovarjal na interpelacijo dr. Schacherla in tovarišev zaradi umeščenja kancelistov pri bolnišnicah in hiralinah. Govornik je podal natančen pregled o plačah pomožnih uradnikov. Poslanec Gerlitz utemeljuje predlog o skupnem vzdrževanju cest. Poslanec dr. Dečko je utemeljeval predlog, naj se uvrstijo okrajna cesta med Višnjo vasjo in Vitanjem v sodnih okrajih Celje in Konice v prvi razred. Deželni poslanec Hagenhofer utemeljuje predlog: Deželni odbor se pooblasti, da porazdeli vsako leto 100 nagrad po 50 K takim kmetijskim poslom, ki so v službi najmanj 15 let pri enem in istem posestniku; 200 ustanov po 20 K, onim kmetijskim poslom, ki služijo najmanj 5 let pri enem gošpodarju in niso stari nad 30 let; 50 hranilničnih vlog po 20 K za take posle, ki čakajo na ustanove za 50 K, a še niso stari 50 let; 100 hranilničnih vlog po 10 K za vsake kmetijske posle, med katere so bile porazdeljene premije po 20 K; starostne rente po 200 K na leto za take kmetijske posle, ki so nad 60 let stari in so najmanj 20 let v službi pri enem in istem gošpodarju. Vsa obdarušana posla dobi tudi diplomu. V ta namen naj se v l. 1905. stavi v proračun 10.000 K. Predlog so odstopili narodnogospodarskemu odseku. Predlog poslanca viteza Zahonyja o izpremembi zakona glede ubožne oskrbe so odstopili narodnogospodarskemu odseku. Občini Radmer so dovolili 160%; občini Wildalpe 109%, mestni občini Knittelfeld 160%. St. Peter 100% in občini Rahav 100% obdanske doklade.

V koroškem deželnem zboru je včeraj odgovarjal deželni predsednik baron Hein na očitania poslanca Pupcava pri utemeljevanju predloga glede ustanovitve podporne zaloge za porotnike o pomankljivi sestavi seznama za porotnike. Poslanec grof Lador je poročal o nastavljenju in o starostni oskrbi okrožnih zdravnikov ter o oskrbi njihovih vdov in sirot. Predlog se odobri. — Na predlog poslanca Mühlbacherja se za izredne cestne zgradbe v l. 1905. dovoli še 10.800 K, tako da bo deželni odbor v ta namen imel na razpolago 61.880 K. Poslanec Funder je poročal o ustanovitvi kmetijskih zimskih šol, o njihovi organizaciji in o nameščenju potnih učiteljev, kateri bodo nastavljeni kot deželni uslužbenci z letno plačo 1200 K ter 800 K potne doklade. Zastano se ustanovita taki šoli v Spitalu in Velikovu. Poslanec Grafenauer pravi, naj se s temi zimskimi šolami počaka toliko časa, da bo poljedelstvo ministristvo naznanilo, koliko hoče prispevati za te šole in najpoučujejo na šoli v Velikovu slovensčine zmožni učitelji. Deželni predsednik baron Hein naznanja, da je poljedelstvo ministristvo dovolilo počenši z l. 1905. za vsako zimsko šolo za dobo petih let svoto 1000 K. Poslanec baron Aichelburg naznanja, da se bo na velikovski šoli skrbelo za slovenski pouk.

V moravskem deželnem zboru so poslanci dr. Fux, baron d'Evert in dr. pl. Oberleithner vložili nujni predlog o izpremembi deželnega volivnega reda v tem smislu, da bodo v kmečkih občinah volili direktno in z volivnimi listki. K predlogu so govorili poslanci dr. Hruban, dr. Sileny, dr. Zadek in Pokorny. Nujnost predloga so odobrili soglasno in od kazali predlog odseku za volivno reformo. Socialnodemokratska deželna poslanca na Moravskem, Hybesch in Edersch, sta imela posvetovanje z nemškimi poslanci o izpremembi volivnega reda. Ker so izjavili Nemci, da bodo nasprotovali vsaki volivni prenosni, so soc. demokratje izjavili, da bodo o njihovi pristaši odalej povsod volili češke kandidate.

V včerajšnji seji šlezjskega deželnega zboru so razpravljali o vladni izjavi glede slovenskih vzorednic na učiteljskih v Opavi in Tešinu. Sprejet je bil nujni predlog poslanca Pohla: Nemško prebivalstvo ne zaupa razvoju slovenskih vzorednic in zato pričakuje, da bo vlada našla drugo pot, da odpomore pomanjkanju slovenskih učiteljev.

Ogrski državni zbor

Vladni pristaši se že bavijo s sestavo odseka, ki se bo pečal z revizijo poslovnika. Vse opozicionalne stranke so pa edine, da ne sprejmejo volitve v odsek in pa, da poizkusijo preprečiti volitev odseka.

Dogodki na Balkanu.

Akif paša, predsednik komisije, ki je v Parizu podpisala pogodbo zaradi najetja novega turškega državnega posojila, je sultanu naznanil, da je turški finančni minister Resad paša zastopal koristi otomanske in nemške banke. Finančnega ministra je nato sultan

odstavil in ga imenoval za državnega svetnika. Turškimi finančnim ministrom bo imenovan Ahmed Nazif paša.

Demonstracija v Brnu.

Dne 13. t. m. je bila v Brnu velika demonstracija za splošno volilno pravico. Na shodu je bilo več tisoč oseb. Po shodu so priredili velik spreved skozi mesto. Izgredov ni bilo.

Novi predsednik v Argentini.

V navzočnosti diplomatskih zastopnikov in nemških, ameriških, brazilskih ter italijanskih častnikov je dne 12. t. m. nastopil novoizvoljeni argentinski predsednik Quintana svojo mesto. Izjavil je, da si stavi za načelo svojega vladanja pravico. Izpremeniti se mora volilni zakon ter izboljšati zakonodaja glede pouka in armade. Skrb vlade bo dvigniti poljedelstvo, živinorejo in naseljevanje.

Zapuščina Waldeck-Rousseaua.

Pariski »Figaro« je priobčil več pisem iz zapuščine umrlega francoskega državnika Waldeck-Rousseaua, katere je pisal Combu, Doleseju in Millerandu. V vseh pismih je Waldeck-Rousseau ostro obsojal protiversko gonjo Combevo.

Nemiri v Seville.

Dne 12. t. m. so pokopali v Seville markija Pickmanna, ki je padel v dvoboju z orožniškim kapitanom Paredesom. Na pokopališču je prišlo do nemirov, ker samsobsebi umevno duhovščina ni mogla v dvoboju umorjenemu markiju dovoliti cerkvenega pogreba. V tej zadevi je v španski zbornici interpeliral poslanec Nojeda. Ministrski predsednik Maura je odgovoril, da bodo prizadeji oblastveni činovniki kaznovani, ako niso ničesar storili v preprečenje nemirov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. oktobra.

Heinov Sedan. Po vseh parlamentarnih pravilih je dobil deželni predsednik Hein danes tako nezaupnico, da je sedaj nemogoč na Kranjskem; ako mu ves narod po svojih zastopnikih, ki representujejo 95% prebivalstva, izreče tako grajo, tedaj naj si pomaga tja, kjer bode užival zaupanje vsaj male večine. Ta ogromna večina je slovesno izrekla, da ga ne mara.

Mrtev!... Dolgo je živel med nami — visoko nad nami. Hodil je med nami in poročal v svet o deželi naši, o našem ljudstvu neresnična poročila v svet. Življenje mu je dajala in daljšala nenaravna nemško-slovenska koalicija — a sedaj je mrtev. Mrtev on, ki nas ni nosil v srcu. Zasluženi grob mu je izkopala slovenska večina zbornice. Tudi napredna stran, ki je vsled žalostnih političnih razmer uklonila tilnik v Švegljev jarem, se je zavedla svoje narodne dolžnosti in se otrsela sramotnega posla. Zbornica in vsa galerija je pela mogočnemu gospodu posmrtno: **Abzug Hein!** Narod naš se veseli tega dne!

Osebnosti. C. kr. davčni praktikant Ivan Kušar je prestavljen iz II. Bistrice v Brdo, g. Rih. Koller pa iz Škofje Loke v II. Bistrico. — Učiteljica gđ. Silvia Fux v Metliki je resignirala.

Šestdesetletnico svojega rojstva praznuje jutri pesnik Simon Gregorčič. To je hkrati štiridesetletnica njegove književne delavnosti. Odličnemu pesniku naše iskrene čestitke! Še mnoga leta!

Zaprisegel je cesar dne 13. t. m. lavantinskega knezoškofa prevzvišenega gosпода dr. Mihaela Napotnika kot novoimenovanega tajnega svetnika.

Promoviran je bil danes na graškem vseučilišču doktorjem prava g. Rudolf Marn, c. kr. fin. konceptni praktikant v Ljubljani. Čestitamo!

— Strašna katastrofa v Samoboru na Hrvaškem. Iz Samobora nam poročajo: V sled hudega deževja in preloma oblaka smo imeli strašno povodenj. Dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne je izstopila naša voda Gradna iz svojega korita in naenkrat poplavlila ves Samobor. Odnosla nam je vse mostove, lesene in zidane, vse hiše so stale v vodi, vse kleti so bile polne. Velika nesreča je pretela zlasti v kletih, kjer je mnogo vina; nekaterim gošpodarjem je vino steklo po vodi. Trgovišče je vse uničeno; voda je odnesla tudi mnogo skednjev, svinjakov in svinj, predajalnice po trgu so hudo oškodovane; kjer je prišla voda noter, se je blago vse namočilo. Cena škode se računa najmanj na 100.000 K. Vsa čast in priznanje se mora dati našemu vrlému gasilnemu društvu, ki je neumorno delalo noč in dan pod svojim vrlim načelom.

nikom g. Mirkom Kleščičem, da reši nesrečno. Posebno so se odlikovali naši gasilci z novo parno brizgalno, s katero so vse kleti izpraznili in vodo izsescali. G. Vilj. Jelinčič, c. i. kr. major in poveljnik tukajšnje topniške posadke, je dal vojaštvo na pomoč. Hvala mu zato, ker je pokazal ljubezen svojemu bližnjemu. — V okolici Rude je ravno tako voda naredila mnogo škode. Potopila je mnogo svinj, eno kravo itd. Cesta iz Samobora proti Rudaku je tako razdrta, da se je moral ves promet ustaviti. Voda je odnesla eno hišico in dve zasula. — V Bregani kraj Samobora je odneslo enemu mlinarju mnogo pitanih svinj. — V Gabrovici na kranjski strani, v hiši g. baronice Gager, kjer stanuje logar, se je zrušil breg in plaster zasul logarja, njegovo ženo, taščo in pet otrok ter vsa živino; samo eden otrok, sedemletna deklica, se je rešila. Včeraj so jih odkopali vse mrtve. B. g. nas varuj še takih nesreč.

— Sreča v nesreči. Iz Idrije se nam piše: K pogrebu župnika Primšarja se je odpeljalo v ponedeljek, 10. t. m., tudi nekaj pokojnikovih prijateljev iz Idrije. In sicer gg. dekan Arko, c. kr. ravnatelj Al. Novak, c. kr. učitelj Sabec, kavarnar Fr. Koci in c. kr. žgalski paznik Josip Gruden. Vozili so se v erarični kočiji. Ob 4 uri popoldne so se odpravili iz Podmelca. Gosp. Sabec je sedel zunaj poleg voznika, ostali gospodje pa so bili v kočiji, ki je bila zaprta. V temni in deževni noči so mogli le počasi naprej. Ravno po noči je bilo, ko so prišli do korita pod Rovinčarjem pri Sp. Idriji. Voznik je hotel konja napojiti. Cesta pa je ravno ob koritu silno ozka, tesna. Ko je stal voz čez cesto, prestopita se konja nazaj, zadnji kolesi prideta pod cesto, kočija izgubi ravno težje ter hipno zdrkne po strmini proti Idriji, ki teče ob cesti. Tudi konje je potegnilo v globino. Na strmini se zlomi oče, kočija se zasukne zopet naprej, pri tem pa se prevrne na stran, tako da je bilo eno okno spodaj in eno zgoraj, ter tako drsa proti vodi — 10 metrov daleč. Ustavila se je približno meter daleč od Idrije. Ko se je kočija zasuknila in se prevrnila, vrglo je g. učitelja Sabeca in voznika z veliko silo tako daleč proč, da ni prišla do njih kočija, ki bi ju sicer kar zmela. G. Sabec je dobil rano na glavi, na levi roki pa si je ranil prste, seveda se je tudi silno pretresel ob strahovitem padcu, vendar poškodb niso nevarne. V vozu je g. dekan Arko takoj opazil, ko se je jel voz pomikati proti Idriji, kaj se godi, ter opomnil tovarišem: »Že gremo v Idrijo, gospodje, mirno!« Ko je kočija ob Idriji obstala, šli so pri oknu, ki je bilo ob prevrnjeni kočiji nad njimi, iz voza. Pretresli so se kolikor toliko pač vsi, a poškodovali se niso nobeden. Ako bi bila pa kočija le en meter naprej zdrnila, prišli bi bili v deročo, radi obilnega dežja naraslo Idrijo, in izgubljeni bi bili vsi. Tudi konja sta ostala nepoškodovana. Stala sta ob zlomljenem ojesu, zadnje noge v vodi, sprednje na suhem, zapletena v jermene. Rešili so ju vezi in s težavo spravili na cesto. Vzeli so iz kočije tudi še kanarčka, ki so ga imeli iz Podmelca s seboj. Rešil si je življenje, dočim je bila gajbica vsa zvit. V Idrijo so napravili poldrugo uro do go pot od kraja nesreče peš. Kočijo so erarični delavci v tork zjutraj dvignili zopet na cesto ter jo spravili v Idrijo, Trpela je ob nezgodi mnogo.

— Ogenj 5. t. m. je pogorela v občini Nova Stifa posestniku Josipu Vogrincu hiša z gospodarskim poslojem, klajo in živežem. Škode je nad 600 K. Vzrok požara še ni znan.

— Nesreče. Povožil se je Poštrdom na Gorejskem Anton Benedičič. Na Premu pri St. Petru na Notranjskem je padel raz zid Janez Saša in si zlomil nogo. Oba so prepeljali v tukajšnje bolnico.

— Sadna razstava v Radovljici. Kakor nam poroča osnovni odbor sadne razstave, ostane razstava na splošno željo odprta še do konca t. m. Do tega seveda je odbor prišel osebno zaradi tega, ker se mu naznanja obisk razstave s raznih krajev, ako bo vreme lep. Sede v razstavi se drži izborna, le nekaj prav zgodnjih hrušk se je celoma zmedenilo in bodo te dni izložene, ko se sestavi popolni imenik razstavljenega sadja. — Slavno občinstvo naj torej uporabi lepše vreme, da si ogleda še razstavo. Na razstavi se lahko tudi naroče večje in manjše množine lepega sadja ter izvirnih domačih sadnih pijac; enako pa tudi stiskalnic, vrtnega orodja, vrtnih ograj, lesne volne i. t. d.

— Na progi Mirnapeč-Novo mesto je, kakor nam poroča želez. ravnateljstvo v Beljaku, zaradi deževja in poškodb tovarni promet ustavljen. Osební promet se vrši, toda potniki morajo prenehati. V dveh dneh bode promet zopet reden.

— Vesti o trgatvi. Iz novomeške in šentjernejske okolice: Trgatev gre h konecu, mošta vseh vrst mnogo in sladkega. Kvaliteta dobra, sladka, čeprav ne toliko kot lani. Ljudje so s trgatvijo zadovoljni, a vsak pač

želi, da se gostilničarji potrudijo vino pokupiti priti domače, ne pa denar nositi — čez mejo!

— Velika povodenj. Iz Novega mesta se nam poroča: Ze je minulo skoro štiri tedne, odkar nismo videli svetlega solnca; nebo je temno in dež lije neprestano, tako da je vse v vodi. S strahom zremo v bližajočo se zimo. Stari ljudje zatrjujejo, da takega vremena še ne pamtijo. Krompirja po veliki večini ljudje še niso izkopali ter bode vsled prehude moče poplone segnil, kar ga ni uničil drv, kateri je letos posebno v veliki množini v našem kraju. Biti se nam je, da poginejo zadnji pridelki, kar jih imamo še na polju. Od sobote še lije, kakor bi se vse zatvornice odprle, in Krka je narasla, kakor še nikdar poprej. Obrežne njive in vrtovi so vsi preplavljeni in vsak dan se vidi, kako prinaša rujava Krka ostanke podrtega mostu blizu Fužin. V Kandiji pri Novem mestu je nekemu posestniku iz hleva odnesla dva prešča, onega so rešili. Drugemu posetniku je zopet polno vode v kleti, tako da niti do vinskih sodov ne more. Pa tudi od drugod prihajajo poročila o velikanski škodi, katero je napravila povodenj. Pitne vode pogrešamo že več nego cel teden, ker nam tudi vodo-vod prinaša le goščo.

Ljubljanske novice.

Poročil se bo jutri trgovec g. Ernst Perdan z gđ. Ado Hien g. Vse najboljše!

Vlom Franc Klevičar, bivši hlapec, doma iz Bele cerkve, je vlomil v kovčec Franceta Ljubiča, delavca pri Koslerju, ter mu ukradel 500 kron v bankovcih po 20 in 10 K. Klevičar je nato, ko je denar dobil, začel popivati. Ljubič je šel v četrtke šel v kovček in z velikim strahom opazil, da je vlomljen in denar vzet. Sumil je takoj, da je tatvino izvršil njegov tovariš in je tatvino naznanil. Danes je policijski stražnik Franc Klančič aretiral Klevičarja. Pri njem so dobili še 300 kron denarja. Klevičar je bil po tatvino radodaren in je dajal za pijačo. Veselje je imel tudi do prstanov ter si je kupil dva slata in en srebrni pistan.

Tepež med hlapci. Včeraj so se pri nakladanju premoga na južnem koldvoru sporekli hlapci A. Turca in Ivana Zupančiča iz Linhartovih ulic. Šlo je tako daleč, da so skupaj skočili in sta se Franc Gruden in Ivan Snoj prekučnila na tla in se je Gruden na glavi poškodoval. Hlapec Franc Smejc je odšel samo s praskami po obrazu. Zasačena tatlica Alojzij Taškar, skladniški paznik, je zasačil Marijo Hail, ko je v skladišču južne železnice ob 7. uri zvečer kradla premog in dajala v vrečo. Odzvel ji je vrečo, v kateri je imela nad 40 kg premoga, njo je pa naznanil oblasti.

Gorelo je danes v Črni vasi.

Repertoar slovenskega gledališča. Ker si je gđ. Spurnova včeraj zvila nogo, bodo predstavljali jutri »Rezervistovo svatbo«. — Drugi teden pride na vrsto opera »Hoffmannove pripovedi«. — Drama študira sedaj Gorgega »Na dnu življenja«. Druga noviteta, za katero so se imele tudi že vršiti izkušnje, Ganghoferjev »Nasvet svetega pisma«, moral pa je za sedaj k cenzurnemu svetu.

Jata divjih gosij in žrjavov je letela pretekle dni čez naše mesto na jug, in svoje potovanje javljala z glasnim vikom. Napoveduje se redna ostrina in morda tudi — zgodnja zima.

Mraz na Gorejskem in vode po deželi so napravile na polju mnogo škode. Poljski pridelki, ki so še v semlji, bodo pričeli gniti.

Previdnost! Po mestu se klati neki agent, ki je pravzaprav zakotni pisač, ter vtiljuje razne papirnate predmete v naročilo. Mošček je s svojo majhno postavico in črnimi brkami zelo drzen. Naj se mu nihče ne vade na limanice, ker bo opeharjen.

Umrli so: Alojzija Zitterer, zasebnica, 89 let, Prešernove ulice šte. 50. — V bolnišnici: Gregor Zamen, delavec, 56 let.

Izreden občni zbor ima, kakor čujemo, dne 26. oktobra t. l. zvečer ob 8. uri v steklenem aslonu Aurovih dedičev »Boliško društvo pomožnih uradnikov«. Na dnevnem redu je baje nastavljenje društvenega zdravnika.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Peterburg, 14. oktobra. Steselj brzojavlja iz Port Arturja: Japonci so se 1. oktobra poizkušali približati od severo-vzhodne strani trdnjavi. Toda bili so odbiti. Japonci so nato zasedli signalni grič ob obrežju, odkoder jih je pa pregal oganj iz trdnjaviških topov in 3 kompanije. 7. okt. so postavili Japonci nove baterije za obstreljiva.

vanje trdnjave. Streljanje je od dne do dne hujše. Japonci so dobili na pomoč več bataljonov. Razpokoženje čet je izborna.

Peterburg, 14. okt. Kuropatkin poroča od včeraj: V noči na 12. t. m. ter nadalje se vrše povsod ljuti boji. Japonci čere dočakujejo velikanske sile proti centru in desnemu krilu. Ruske predstraže so se dolgo držale ter se na to umaknile ra glavne postojanke. Rusi so odbili več napadov, ko so sami napadali. Posebno vroče je bilo na levem krilu za posest prelaza; uspeh še ni znan. Desno krilo si je z bajoneto osvojilo dopoldne izgubljene pozicije.

Berolin, 14. oktobra. „Kreuzzeitung“ poroča, da je Kuropatkinovo levo krilo v veliki nevarnosti. Prodiranje japonske armade v smeri proti Mukdenu bo mogoče odrezalo v gorovju borečim se Rusom pot do njihove glavne črte.

Pariz, 14. oktobra. „New York Herald“ poroča: V Mukdenu se o zadnji bitki širijo najbolj različne vesti. Eni govorijo o velikem porazu, drugi o velikem zmagi. Gotovo je, da so Japonci desno rusko krilo vrgli nazaj. Rusi imajo še v oblasti Tensiku, a ne morejo čez reko, ker jim branijo Japonci dohod. Rusi so opustili železnico do Jantaja, a utrjene višine ob železnici so v japonskih rokah. Japonci so zasedli tudi desni breg reke Tajce.

Pariz, 14. oktobra. (Kor. urad.) Japonci silno utrjujejo Anšančan. Pričakuje se boji.

Tokio, 14. oktobra. (Kor. urad.) Japonci so v včerajšnjem boju dosegli velikih uspehov. Vae tri armade prodirajo in so Ruse obkolile pri Pounsikou. Število bojnikov je večje, kakor pri Ljaojanu, in boj hujši. Izgube jako velike. Rusi so Pounsikou napadli, a so bili povsod odbiti. Japonci so rusko topništvo obkolili pri Vanfunku. Velik oddelek Rusov je bežal proti severu. Japonci so Ruse izgnali iz Lancelguzijena in Jendaniula (?). Rusi so bežali v neredu, od Japoncev zasledovani.

Tokio, 14. okt. (Kor. ur.) Poročila iz glavnega stana japonskega potrjujejo velike uspehe Japoncev. Japonci so Ruse obkolili pri Tensipu in jim vzeli mnogo topov.

Peterburg, 14. okt. Generala Gripenberga je zadela nesreča: Njegov sin je bil pri Ljaojanu ranjen. Ker mu niso o pravem času odrezali noge, se bori a smrtjo.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 3662 m, srednji zračni tlak 736,9 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetereci.	Nebo	Padavina v 24 urah
12. 9. zveč.	742.4	9.5	sl. zah.	obl.	
13. 7. jut.	740.5	8.0	sl. svzh.	„	0.0
13. 2. popol.	738.0	10.9	sl. sever.	„	

Srednja včerajšnja temperatura 9.8°, norm. 10.9°

Tržna poročila.

13. oktobra.

Budimpešta. Pšenica za oktober 10.22 do 10.23; za april 10.2 do 10.63. Rž za oktober 7.68 do 7.69; za april 8.08 do 8.09. Oves za okt. K 6.98 do 6.91; za april 7.34 do 7.35. Koruza za oktober 7.35 do —, za maj 7.42 do 7.43.
Pšenica: ponudbe srednje; povpraševanje omejeno, trdnjeje. Prodaja 25 000 met. stotov., fineja vrst do 5 stotink zvišanja. — Druga žita ugodneje. Vreme lepo.

Švicarija.

V soboto, 15. in nedeljo, 16. oktobra velika pojedina klobas: riževe, jetrne, krvave in mesene; dalje dobra kava, vedno sveže pivo iz soda, pristna vina.

K mnogobrojnemu obisku vabi

J. Kenda
restavrat.

1736 2-1

Gostilna na račun!

Dobro idoča
gostilna v Ljubljani v bližini župne cerkve se odda **na račun.** 1732 3-1
Več se poižve pri upravn. „Slovenca.“

Proda se takoj

v nekem mestu blizu Ljubljane zaradi rodbinskih razmer že več let obstoječa trgovina z

malo kramo in modnim blagom, zelo pripravna za kako žensko. 1724 2-2

Natančni naslov pove upravništvo „Slovenca.“

Po ugodni ceni
sukneno blago pri

R. Miklauc

Ljubljana

Špitalske ulice šte. 5.

165162-11

Grenčica
„**Florian**“
in likér
„**Florian**“
najboljša kapljica
za želodec. 1238 63

535 5 52-5

Samo
6 dni!

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

!Znižane cene!

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje edino

oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v Ljubljani, Dunajska cesta 6,
blizu znane gostilne pri „Figovcu“.

Pijte

Klauerjev

„**Triglav**“

najzdravejši vseh likerjev.

544 150-84

1737 1-1

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretresljivo vest, da je sinoči po kratki a mučni bolezni, previden s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspala naša preljubljena, nepozabljiva soproga, mamica, stara mamica, gospa

Josipina Omersa

v 60. letu svoje starosti.
Pogreb bode dne 15. oktobra 1904, ob 2. uri popoldne.
V Kranju, dne 14. oktobra 1904.

Franc Omersa, soproga. Viktor, Fran in Nikolaj Omersa, sinovi. Pavla Sajovic, Marija Kokalj, Ana in Ivanka Omersa, hčere. Fran Sajovic in dr. Alojzij Kokalj, zeta. Ana Omersa roj. Kokalj in Kristina Omersa rojena Bučar, sinahi. Viktor Omersa, Leo in Marijan Sajovic, Marijanica, Rožena in Zdenko Kokalj, vnuki.

Venci se hvaležno odklanjajo!

Ljubljana

Cene nizke!

Ernest Hammerschmidt-a nasl.

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina z železnim in kovinskim blagom.

Največja izbira nagrobnih križev

in sploh vseh v železnino spadajočih predmetov. 1730 3-1

Valvazorjev trg 6.

Postrežba solidna!

„Hotel Balkan“ - Trst

1725 10-2 Piazza della Caserma (Narodni Dom)
3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami.

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

Za goste hotela posebna restavracija v 1. nadstropju.

Dvigalo. Električna razsvetljava. Kopališča.
Shajališče tujcev.

2 izurjena krojaška = pomočnika

sprejme takoj Anton Čebulj, krojaški mojster, Jesenice (Gor.). 1733 1-1

Hišna,

vajena na red in snago, dobi takoj stalno službo v mestnem župnišču na Kranjskem. 1716 5-4
Kje, pove uredništvo „Slovenca“.

Nagrobne križe

slamorenice, bakrene kotle za žganje, vlite kotle, mesorenice, sploh vso železnino, kakor tudi kompletne kuhinjske oprave se dobivajo najcenejše pri

1708 6-2

Karola Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVSEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Nakup in prodaja
vankovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri kradnjah, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsake kradnje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 385